

[Dagmar Mørk Jensen]

Men som sagt: Der kan med andre ord blive behov for en almen vurdering af de forskellige behandlinger, og her må man i hvert fald ikke overse, at der også må ses på, at samfundshensyn kan støde sammen med lokale dispositioner. Der findes som bekendt sygdomme, hvoraf der heldigvis er så få i Danmark, at vi må tage vare på den ekspertise, der er opbygget et enkelt sted – det kan være på Rigshospitalet eller andre steder – uanset at snævre lokaløkonomiske overvejelser kunne tilsige noget andet. Det var samme emne, den socialdemokratiske ordfører var inde på med lidt andre ord. Derfor mener vi i Det Radikale Venstre, at sundhævæsenet bør være decentralt, men at vi skal bruge decentraliseringen med fornuft.

Og så skal jeg føje til, at vi kan støtte S' og SF's dagsorden.

Birgith Mogensen (CD):

Et godt helbred er den væsentligste forudsætning for, at mennesker i et samfund kan virke og fungere optimalt i alle henseender. Denne kendsgerning må vi alle erkende, og derfor må vi også indrømme, at syge- og sundhedssektoren naturligvis skal prioriteres meget højt, når det offentlige tilrettelægger sine budgetter. Behandlere, administratorer og politikere må engagere sig meget stærkt i at få mest muligt godt helbred ud af hver eneste krone, der tilgår syge- og sundhedssektoren. Ja, på produktivitetsområdet er der uden tvivl gevinst at hente, men det kræver en bedre og mere målrettet samarbejdsform end hidtil set.

At den mere positive én-for-alle-og-alle-for-én-mentalitet vil gavne hele syge- og sundhedssektoren uvurderligt, må stå klart for os alle: Nævnte involverede parter må kunne finde frem til en overordnet samfundsgavnlig målsætning og styring, hvis de implicerede holder op med at snerre ad hinanden. Altså en åben, intens og resultatsøgende debat og forhandlingsvilje efterlyses.

Men – og det er meget vigtigt – et godt helbred for så mange som muligt kan kun opnås maksimalt, hvis vi alle er aktivt medvirkende. Nøgleordet hedder forebyggelse af sygdom. En generel folkevækkelse desangående vil især på længere sigt kunne reducere sygdom meget betydeligt. Faktum er, at cirka halvdelen af al sygdom er selvforskyldt og derfor kan forebygges, og det er jo lettere og billigere at forebygge end

at helbrede. Alt for mange drikker eller æder sig ihjel, andre går op i røg. Narkomani, alkoholskader, AIDS og miljø-, trafik- og hjemmelykker er også i høj grad selfmade ulykker, der munder ud i sygdom og/eller for tidlig død.

Det er indlysende, at nævnte med flere følgesygdomme og ulykker kan forebygges og reduceres, men det kræver en omfattende og stærkt engageret indsats af befolkningen inklusive forskere samt alle syge- og sundhedssektorens faglige gruppers medvirken. Oplysningskampagner vil være et nødvendigt middel imod såkaldt selvforskyldte sygdomme og ulykker. Presse, radio, tv og skoler etc. må også gøres aktive i hele forebyggelsesarbejdet. Det må gøres enhver person klart, at det gode helbred, de fleste af os bliver født med, kan bibeholdes, såfremt andre og vi selv på en ansvarlig måde arbejder og lever livet med dette formål for øje. At mange traditionelle vane-, leve- og adfærdsmønstre må luges væk, er en meget nødvendig del af forebyggelsesindsatsen. Hjerteforeningen og andre private og halvoffentlige helbredsvogete foreninger har bevist, at sygdomsforebyggende initiativer vil give bonus.

Vi ved altså, at en forholdsvis lille indsats nytter lidt. Derfor ved vi på forhånd, at et stærkt engagement fra befolkningens side kan mangedoble de positive resultater. Vi skal derfor sælge sundhed gennem forebyggelseskampagner, der har bud til os alle. Enhver person vil kunne motiveres til at bidrage til egen og andres sundhed, og denne »enhver« kan passende begynde med sig selv og sin familie.

En generel befolkningsindsats vil helt naturligt finde løsningsinteresse på tværs af faglige, partipolitiske, religiøse og andre særstandpunkter. Det giver mangfoldighed og styrke. Alle vil kunne tilslutte sig et så ædelt formål, der både menneskeligt og økonomisk er til fordel for enhver borger. Om et antal sundhedscentre på landsbasis skal være den udfarende kraft i oplysnings- og forebyggelsessituationen? Ja, måske. Eller skal det være 500 decentrale helsegrupper, hvori også menigmand kan deltage aktivt? Ja, det kan vel også tænkes.

Men ét står fast: Fremgangsmåder med hensyn til operation »forebyggelse af sygdom« må organiseres, koordineres og etableres af Sundhedsministeriet i tæt samarbejde med syge- og sundhedseksperter og politikere i skøn forening. At arbejdet skal decentraliseres, siges for en fuldstændigheds skyld.